

ॐ नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः
हरिः ॐ

6.5 षष्ठकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः - सोममन्त्रब्राह्मणम्

Contents

6.5 षष्ठकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः - सोममन्त्रब्राह्मणनिरूपणं

1

ॐ नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः हरिः ॐ

6.5 षष्ठकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः - सोममन्त्रब्राह्मणनिरूपणं

6.5 षष्ठकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः - सोममन्त्रब्राह्मणनिरूपणं

TS 6.5.1.1

इन्द्रः । वृत्राय । वज्रम् । उदिति । अयच्छत् । सः । वृत्रः । वज्रात् । उद्यतादित्युत-यतात् ।
अबिभेत् । सः । अब्रवीत् । मा । मे । प्रेति । हाः । अस्ति । वै । इदम् ।
मयि । वीर्यम् । तत् । ते । प्रेति । दास्यामि । इति । तस्मै । उक्थ्यम् । प्रेति ।
अयच्छत् । तस्मै । द्वितीयम् । उदिति । अयच्छत् । सः । अब्रवीत् । मा । मे । प्रे-
ति । हाः । अस्ति । वै । इदम् । मयि । वीर्यम् । तत् । ते । प्रेति । दास्यामि । इति । 1

TS 6.5.1.2

तस्मै । उक्थ्यम् । एव । प्रेति । अयच्छत् । तस्मै । तृतीयम् । उदिति । अयच्छत् ।
तम् । विष्णुः । अन्विति । अतिष्ठत् । जुहि । इति । सः । अब्रवीत् । मा । मे । प्रेति ।
हाः । अस्ति । वै । इदम् । मयि । वीर्यम् । तत् । ते । प्रेति । दास्यामि । इति । तस्मै
। उक्थ्यम् । एव । प्रेति । अयच्छत् । तम् । निर्मायमिति निः-मायम् । भूतम् । अह-
न् । यज्ञः । हि । तस्य । माया । आसीत् । यत् । उक्थ्यः । गृह्यते । इन्द्रियम् । एव । 2

TS 6.5.1.3

तत् । वीर्यम् । यजमानः । भ्रातृव्यस्य । वृद्धे । इन्द्राय । त्वा । बृहद्वत् इति बृहत् -
 वृत्ते । वयस्वते । इति । आह । इन्द्राय । हि । सः । तम् । प्रेति । अयच्छत् ।
 तस्मै । त्वा । विष्णवे । त्वा । इति । आह । यत् । एव । विष्णुः । अन्वतिष्ठतेत्यनु
 - अतिष्ठत् । जहि । इति । तस्मात् । विष्णुम् । अन्वाभजतीत्यनु - आभजति । त्रिः ।
 निरिति । गृह्णाति । त्रिः । हि । सः । तम् । तस्मै । प्रेति । अयच्छत् । एषः । ते
 । योनिः । पुनरहविरिति पुनः - हविः । असि । इति । आह । पुनःपुनरिति पुनः - पुनः । 3

TS 6.5.1.4

हि । अस्मात् । निर्गृह्णातीति निः - गृह्णाति । चक्षुः । वै । एतत् । यज्ञस्य । यत् । उक्थ्यः
 । तस्मात् । उक्थ्यम् । हुतम् । सोमाः । अन्वायन्तीत्यनु - आयन्ति । तस्मात् । आत्मा
 । चक्षुः । अन्विति । एति । तस्मात् । एकम् । यन्तम् । बृहवः । अन्विति । यन्ति ।
 तस्मात् । एकः । बहूनाम् । भद्रः । भवति । तस्मात् । एकः । ब्रह्मी । जायाः । विन्दते
 । यदि । कामयेत । अद्भ्युः । आत्मानम् । यज्ञयज्ञसेनेति यज्ञ - यज्ञसेन । अर्पयेयम् ।
 इति । अन्तरा । आहवनीयमित्या - हवनीयम् । च । हविर्धानमिति हविः - धानम् । च ।
 तिष्ठन् । अवेति । नयेत् । 4

TS 6.5.1.5

आत्मानम् । एव । यज्ञयज्ञसेनेति यज्ञ-यज्ञसेन । अर्पयति । यदि । कामयेत । यजमानम्
 । यज्ञयज्ञसेनेति यज्ञ - यज्ञसेन । अर्पयेयम् । इति । अन्तरा । सदोहविर्धाने इति सदः -
 हविर्धाने । तिष्ठन् । अवेति । नयेत् । यजमानम् । एव । यज्ञयज्ञसेनेति यज्ञ - यज्ञसेन ।
 अर्पयति । यदि । कामयेत । सदस्यान् । यज्ञयज्ञसेनेति यज्ञ - यज्ञसेन । अर्पयेयम् । इति
 । सदः । आलभ्येत्या - लभ्यं । अवेति । नयेत् । सदस्यान् । एव । यज्ञयज्ञसेनेति यज्ञ -
 यज्ञसेन । अर्पयति ॥ 5

(इती - न्द्रियमेव - पुनः पुन - नयेत् - त्रयस्त्रिंशच्च) (A1)

TS 6.5.2.1

आयुः । वै । एतत् । यज्ञस्य । यत् । ध्रुवः । उत्तम इत्युत् - तमः । ग्रहाणाम् । गृह्यते । तस्मात् । आयुः । प्राणानामिति प्र - अनानाम् । उत्तममित्युत्-तमम् । मूर्धनम् । दिवः । अरतिम् । पृथिव्याः । इति । आह । मूर्धनम् । एव । एनम् । समानानाम् । करोति । वैश्वानरम् । ऋताय । जातम् । अग्निम् । इति । आह । वैश्वानरम् । हि । देवतया । आयुः । उभयतोवैश्वानर इत्युभयतः - वैश्वानरः । गृह्यते । तस्मात् । उभयतः । प्राणा इति प्र - अनाः । अधस्तात् । च । उपरिष्ठात् । च । अर्द्धिनः । अन्ये । ग्रहाः । गृह्यन्ते । अर्द्धी । ध्रुवः । तस्मात् । 6

TS 6.5.2.2

अर्द्धि । अवाङ् । प्राण इति प्र - अनः । अन्येषाम् । प्राणानामिति प्र - अनानाम् । उपोस इत्युप - उप्ते । अन्ये । ग्रहाः । साद्यन्ते । अनुपोस इत्यनुप - उप्ते । ध्रुवः । तस्मात् । अश्वा । अन्याः । प्रजा इति प्र - जाः । प्रतितिष्ठन्तीति प्रति - तिष्ठन्ति । मासेन । अन्याः । असुराः । वै । उत्तरत इत्युत् - तरतः । पृथिवीम् । पर्याचिकीरषन्निति परि - आचिकीरषन्न । ताम् । देवाः । ध्रुवेण । अहहन् । तत् । ध्रुवस्य । ध्रुवत्वमिति ध्रुव - त्वम् । यत् । ध्रुवः । उत्तरत इत्युत् - तरतः । साद्यते । धृत्यै । आयुः । वै । एतत् । यज्ञस्य । यत् । ध्रुवः । आत्मा । होता । यत् । होतृचमस इति होतृ - चमसे । ध्रुवम् । अवनयतीत्यव - नयति । आत्मन् । एव । यज्ञस्य । 7

TS 6.5.2.3

आयुः । दुधाति । पुरस्तात् । उक्थस्य । अवनीय इत्यव - नीयः । इति । आहुः । पुरस्तात् । हि । आयुषः । भुङ्क्ते । मद्ध्यतः । अवनय इत्यव - नीयः । इति । आहुः । मद्ध्यमेन

। हि । आयुषः । भुङ्क्ते । उत्तरार्द्ध इत्युत्तर - अर्द्धे । अवनीय इत्यव - नीयः । इति ।
 आहुः । उत्तमेनेत्युत् - तमेन । हि । आयुषः । भुङ्क्ते । वैश्वदेव्यामिति वैश्व - देव्याम् । ऋचि
 । शस्यमानायाम् । अवेति । नयति । वैश्वदेव्य इति वैश्व - देव्यः । वै । प्रजा इति प्र - जाः
 । प्रजास्विति प्र - जासु । एव । आयुः । दुधाति ॥ 8

(ध्रुवस्तस्मा - देव यज्ञस्यै - कान्नचत्वारिंशच्च) (A2)

TS 6.5.3.1

यज्ञेन । वै । देवाः । सुवर्गमिति सुवः - गम् । लोकम् । आयच्छ । ते । अमन्यन्त ।
 मनुष्याः । नः । अन्वाभविष्यन्तीत्यनु-आभविष्यन्ति । इति । ते । सँवत्सरेणेति सं - वत्सरेण
 । योपयित्वा । सुवर्गमिति सुवः - गम् । लोकम् । आयच्छ । तम् । ऋषयः । ऋतुग्रहैरित्युत्तु
 - ग्रहैः । एव । अनु । प्रेति । अजानच्छ । यत् । ऋतुग्रहा इत्युत्तु - ग्रहाः । गृह्यन्ते ।
 सुवर्गसेति सुवः - गस्य । लोकस्य । प्रज्ञात्या इति प्र - ज्ञात्यै । द्वादश । गृह्यन्ते । द्वादश ।
 मासाः । सँवत्सर इति सं - वत्सरः । सँवत्सरस्येति सं - वत्सरस्य । प्रज्ञात्या इति प्र - ज्ञात्यै
 । सह । प्रथमौ । गृह्येते इति । सह । उत्तमावितुत् - तमौ । तस्मात् । द्वौद्वौविति द्वौ - द्वौ
 । ऋतू इति । उभयतोमुखमित्युभयतः - मुखम् । ऋतुपात्रमित्युत्तु - पात्रम् । भवति । कः । 9

TS 6.5.3.2

हि । तत् । वेद । यतः । ऋतूनाम् । मुखम् । ऋतूनां । प्रेति । इष्य । इति ।
 षट् । कृत्वः । आह । षट् । वै । ऋतवः । ऋतून् । एव । प्रीणाति । ऋतुभिरि-
 त्युत्तु - भिः । इति । चतुः । चतुष्पद इति चतुः - पदः । एव । पशून् । प्रीणाति
 । द्विः । पुनः । ऋतूनां । आह । द्विपद इति द्वि - पदः । एव । प्रीणाति । ऋतूनां
 । प्रेति । इष्य । इति । षट् । कृत्वः । आह । ऋतुभिरित्युत्तु - भिः । इति । चतुः
 । तस्मात् । चतुष्पाद इति चतुः - पादः । पशवः । ऋतून् । उपेति । जीवन्ति । द्विः । 10

TS 6.5.3.3

पुनः । ऋतुना । आह । तस्मात् । द्विपाद् इति द्वि - पादः । चतुष्पद् इति चतुः - पद् । पशून् । उपेति । जीवन्ति । ऋतुना । प्रेति । इष्य । इति । षट् । कृत्वः । आह । ऋतुभिरित्युतु - भिः । इति । चतुः । द्विः । पुनः । ऋतुना । आह । आक्रमणमित्या - क्रमणम् । एव । तत् । सेतुम् । यजमानः । कुरुते । सुवर्गसेति सुवः - गस्य । लोकस्य । समष्ट्या इति सं - अष्ट्यै । न । अन्यः । अन्यम् । अनु । प्रेति । पद्येत । यत् । अन्यः । अन्यम् । अनुप्रपद्ये - तेत्यनु - प्रपद्येत । ऋतुः । ऋतुम् । अनु । प्रेति । पद्येत । ऋतवः । मोहुकाः । स्युः । 11

TS 6.5.3.4

प्रसिद्धमिति प्र - सिद्धम् । एव । अद्ध्युः । दक्षिणेन । प्रेति । पद्यते । प्रसिद्धमिति प्र - सिद्धम् । प्रतिप्रस्थातेति प्रति-प्रस्थाता । उत्तरेणेत्युत-तरेण । तस्मात् । आदित्यः । षट् । मासः । दक्षिणेन । एति । षट् । उत्तरेणेत्युत-तरेण । उपयामगृहीत इत्युपयाम-गृहीतः । असि । सः सर्प इति सं - सर्पः । असि । अहस्पत्यायेत्यहः - पत्याय । त्वा । इति । आह । अस्ति । त्रयोदश इति त्रयः - दशः । मासः । इति । आहुः । तम् । एव । तत् । प्रीणाति ॥ 12

(को - जीवन्ति द्विः - स्यु - श्वतुस्त्रिंशच्च) (A3)

TS 6.5.4.1

सुवर्गायेति सुवः - गाय । वै । एते । लोकाय । गृह्यन्ते । यत् । ऋतुग्रहा इत्युतु - ग्रहाः । ज्योतिः । इन्द्राग्नी इतीन्द्र - अग्नी । यत् । ऐन्द्राग्नमित्यैन्द्र - अग्नम् । ऋतुपात्रेणेत्युतु - पात्रेण । गृह्णाति । ज्योतिः । एव । अस्मै । उपरिष्ठात् । दधाति । सुवर्गसेति सुवः-गस्य । लोकस्य । अनुख्यात्या इत्यनु - ख्यात्यै । ओजोभृतावित्योजः - भृतौ । वै । एतौ । देवानाम् । यत् । इन्द्राग्नी इतीन्द्र - अग्नी । यत् । ऐन्द्राग्न इत्यैन्द्र-अग्नः । गृह्यते । ओजः । एव । अवेति

। रु॒न्धे । वै॒श्व॒दे॒वमि॒ति॑ वै॒श्व - दे॒वम् । शु॒क्र॒पा॒त्रेणे॒ति॑ शु॒क्र - पा॒त्रेण॑ । गृ॒ह्णा॒ति॒ । वै॒श्व॒दे॒व्यं इति॑
वै॒श्व - दे॒व्यः । वै । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । अ॒सौ । आ॒दि॒त्यः । शु॒क्रः । यत् । वै॒श्व॒दे॒वमि॒ति॑
वै॒श्व - दे॒वम् । शु॒क्र॒पा॒त्रेणे॒ति॑ शु॒क्र - पा॒त्रेण॑ । गृ॒ह्णा॒ति॒ । तस्मा॑त् । अ॒सौ । आ॒दि॒त्यः । 13

TS 6.5.4.2

सर्वाः॑ । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । प्र॒त्यङ् । उ॒दि॒ति॑ । ए॒ति॒ । तस्मा॑त् । सर्वः॑ । ए॒व । म॒न्य॒ते
। मा॒म् । प्र॒ति॑ । उ॒दि॒ति॑ । अ॒गा॒त् । इति॑ । वै॒श्व॒दे॒वमि॒ति॑ वै॒श्व - दे॒वम् । शु॒क्र॒पा॒त्रेणे॒ति॑
शु॒क्र-पा॒त्रेण॑ । गृ॒ह्णा॒ति॒ । वै॒श्व॒दे॒व्यं इति॑ वै॒श्व - दे॒व्यः । वै । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । तेजः॑ ।
शु॒क्रः । यत् । वै॒श्व॒दे॒वमि॒ति॑ वै॒श्व - दे॒वम् । शु॒क्र॒पा॒त्रेणे॒ति॑ शु॒क्र - पा॒त्रेण॑ । गृ॒ह्णा॒ति॒ । प्र॒जास्वि॒ति॑
प्र - जा॑सु । ए॒व । तेजः॑ । दु॒धा॒ति॒ ॥ 14

(तस्मादुसावादित्य - स्त्रिंशच्च) (A4)

TS 6.5.5.1

इन्द्रः॑ । म॒रु॒द्भिरि॒ति॑ म॒रुत् - भिः । साँ॒र्वि॒द्येने॒ति॑ सां - वि॒द्येन॑ । मा॒द्भ्य॑न्दिने । स॒र्व॒ने । वृ॒त्रम्
। अ॒हु॒न् । यत् । मा॒द्भ्य॑न्दिने । स॒र्व॒ने । म॒रु॒त्व॒तीयाः॑ । गृ॒ह्णा॒न्ते॑ । वा॒र्त्र॒घ्ना इति॑ वा॒र्त्र - घ्नाः
। ए॒व । ते । यज॑मानस्य । गृ॒ह्णा॒न्ते॑ । तस्य॑ । वृ॒त्रम् । ज॒घ्नु॒षः । ऋ॒त॒वः । अ॒मु॒ह्य॒न् । सः
। ऋ॒तु॒पा॒त्रेणे॒त्यु॒तु - पा॒त्रेण॑ । म॒रु॒त्व॒तीया॑न् । अ॒गृ॒ह्णा॒त् । ततः॑ । वै । सः । ऋ॒तून् । प्रे॒ति॑
। अ॒जा॒ना॒त् । यत् । ऋ॒तु॒पा॒त्रेणे॒त्यु॒तु-पा॒त्रेण॑ । म॒रु॒त्व॒तीयाः॑ । गृ॒ह्णा॒न्ते॑ । ऋ॒तूना॑म् । प्र॒ज्ञा॒त्या
इति॑ प्र-ज्ञा॒त्यै । वज्र॑म् । वै । ए॒तम् । यज॑मानः । भ्रातृ॑व्याय । प्रे॒ति॑ । ह॒र॒ति॒ । यत् ।
म॒रु॒त्व॒तीयाः॑ । उ॒दि॒ति॑ । ए॒व । प्र॒थ॒मेन॑ । 15

TS 6.5.5.2

य॒च्छ॒ति॒ । प्रे॒ति॑ । ह॒र॒ति॒ । द्वि॒तीये॑न । स्तृ॒णु॒ते । तृ॒तीये॑न । आ॒यु॒धम् । वै । ए॒तत् ।

यजमानः । समितिं । कुरुते । यत् । मरुत्वतीयाः । धनुः । एव । प्रथमः । ज्या ।
द्वितीयः । इषुः । तृतीयः । प्रतीतिं । एव । प्रथमेन । धत्ते । वीतिं । सृजति । द्वितीयेन
। विद्वयति । तृतीयेन । इन्द्रः । वृत्रम् । हत्वा । पराम् । पुरावतमिति परा - वतम् ।
अगच्छत् । अपेति । अराधम् । इति । मन्यमानः । सः । हरितः । अभवत् । सः । ए-
तान् । मरुत्वतीयान् । आत्मस्पर्णानित्यात्म - स्पर्णान् । अपश्यत् । तान् । अगृहीत् । 16

TS 6.5.5.3

प्राणमिति प्र - अनम् । एव । प्रथमेन । अस्पृणुत् । अपानमित्यप - अनम् । द्वितीयेन ।
आत्मानम् । तृतीयेन । आत्मस्पर्णा इत्यात्म - स्पर्णाः । वै । एते । यजमानस्य । गृह्यन्ते
। यत् । मरुत्वतीयाः । प्राणमिति प्र - अनम् । एव । प्रथमेन । स्पृणुते । अपानमित्यप-अनम्
। द्वितीयेन । आत्मानम् । तृतीयेन । इन्द्रः । वृत्रम् । अहन् । तम् । देवाः । अब्रुवन्
। महान् । वै । अयम् । अभूत् । यः । वृत्रम् । अवधीत् । इति । तत् । महेन्द्रस्येति
महा - इन्द्रस्य । महेन्द्रत्वमिति महेन्द्र - त्वम् । सः । एतम् । माहेन्द्रमिति माहा - इन्द्रम्
। उद्धारमित्युत् - हारम् । उदिति । अहरत् । वृत्रम् । हत्वा । अन्यासु । देवतासु ( ) ।
अधीति । यत् । माहेन्द्र इति माहा - इन्द्रः । गृह्यते । उद्धारमित्युत् - हारम् । एव । तम्
। यजमानः । उदिति । हरते । अन्यासु । प्रजास्विति प्र-जासु । अधीति । शुक्रपात्रेणेति
शुक्र - पात्रेण । गृह्णाति । यजमानदेवत्यं इति यजमान - देवत्यः । वै । माहेन्द्र इति माहा -
इन्द्रः । तेजः । शुक्रः । यत् । माहेन्द्रमिति माहा - इन्द्रम् । शुक्रपात्रेणेति शुक्र - पात्रेण ।
गृह्णाति । यजमाने । एव । तेजः । दधाति ॥ 17

(प्रथमेना - गृहीत - देवतास्व - षाविंशतिश्च) (A5)

TS 6.5.6.1

अदितिः । पुत्रकामेति पुत्र - कामा । साद्ध्येभ्यः । देवेभ्यः । ब्रह्मौदनमिति ब्रह्म - ओदनम् ।

अ॒प॒च॒त् । तस्यै॑ । उ॒च्छे॒ष॒ण॒मि॒त्यु॒त्-शे॒ष॒ण॒म् । अ॒दु॒दुः । तत् । प्रेति॑ । अ॒श्ना॒त् । सा । रे॒तः ।
 । अ॒ध॒त् । तस्यै॑ । च॒त्वारः॑ । आ॒दि॒त्याः । अ॒जा॒य॒न्त॒ । सा । द्वि॒तीय॑म् । अ॒प॒च॒त् । सा ।
 अ॒म॒न्य॒त् । उ॒च्छे॒ष॒णा॒दि॒त्यु॒त् - शे॒ष॒णा॒त् । मे॒ । इ॒मे । अ॒ज्ञ॒त् । यत् । अ॒ग्रे । प्रा॒शि॒ष्यामी॑ति
 प्र - अ॒शि॒ष्यामि॑ । इ॒तः । मे॒ । व॒सी॒या॒श्सः । ज॒नि॒ष्य॒न्ते॒ । इति॑ । सा । अ॒ग्रे । प्रेति॑ ।
 अ॒श्ना॒त् । सा । रे॒तः । अ॒ध॒त् । तस्यै॑ । व्यु॒द्ध॒मिति॑ वि - ऋ॒द्ध॒म् । आ॒ण्ड॒म् । अ॒जा॒य॒त् ।
 सा । आ॒दि॒त्येभ्यः॑ । ए॒व । 18

TS 6.5.6.2

तृ॒तीय॑म् । अ॒प॒च॒त् । भो॒गा॒य॒ । मे॒ । इ॒द॒म् । श्रान्त॑म् । अ॒स्तु॒ । इति॑ । ते । अ॒ब्रु॒व॒न् ।
 व॒रम् । वृ॒णा॒म॒है॒ । यः । अ॒तः । जा॒या॒तै॒ । अ॒स्माक॑म् । सः । ए॒कः । अ॒स॒त् । यः ।
 अ॒स्य॒ । प्र॒जा॒या॒मिति॑ प्र - जा॒या॒म् । ऋ॒द्ध्या॒तै॒ । अ॒स्माक॑म् । भो॒गा॒य॒ । भ॒वा॒त् । इति॑ ।
 ततः॑ । वि॒वं॒स्वान् । आ॒दि॒त्यः । अ॒जा॒य॒त् । तस्य॑ । वै । इ॒य॒म् । प्र॒जेति॑ प्र - जा॒ । यत् ।
 । म॒नु॒ष्याः॑ । ता॒सु॑ । ए॒कः । ए॒व । ऋ॒द्धः । यः । य॒ज॒ते॒ । सः । दे॒वा॒ना॑म् । भो॒गा॒य॒ ।
 भ॒व॒ति॒ । दे॒वाः । वै । य॒ज्ञा॒त् । 19

TS 6.5.6.3

रु॒द्रम् । अ॒न्तः । आ॒य॒न् । सः । आ॒दि॒त्यान् । अ॒न्वा॒क्रम॑तेत्यनु - आ॒क्रम॑त । ते ।
 द्वि॒दे॒व॒त्या॒नि॒ति॑ द्वि - दे॒व॒त्यान् । प्रेति॑ । अ॒प॒द्य॒न्त॒ । तान् । न । प्र॒ति॑ । प्रेति॑ । अ॒य॒-
 च्छ॒न् । तस्मा॑त् । अ॒पी॒ति॑ । व॒द्ध्य॑म् । प्र॒प॒न्न॒मिति॑ प्र - प॒न्न॒म् । न । प्र॒ति॑ । प्रेति॑ ।
 य॒च्छ॒न्ति॒ । तस्मा॑त् । द्वि॒दे॒व॒त्ये॒भ्य इति॑ द्वि - दे॒व॒त्ये॒भ्यः । आ॒दि॒त्यः । नि॒रि॒ति॑ । गृ॒ह्य॒ते॒
 । यत् । उ॒च्छे॒ष॒णा॒दि॒त्यु॒त् - शे॒ष॒णा॒त् । अ॒जा॒य॒न्त॒ । तस्मा॑त् । उ॒च्छे॒ष॒णा॒दि॒त्यु॒त् - शे॒ष॒-
 णा॒त् । गृ॒ह्य॒ते॒ । ति॒सृ॒भि॒रिति॑ ति॒सृ - भिः । ऋ॒ग्भि॒रित्यु॑क् - भिः । गृ॒ह्णा॒ति॒ । मा॒ता । पि॒ता
 । पु॒त्रः । तत् । ए॒व । तत् । मि॒थु॒न॒म् । उ॒ल्ब॑म् । गर्भः॑ । ज॒रा॒यु॑ । तत् । ए॒व । तत् । 20

TS 6.5.6.4

मिथुनम् । पशवः । वै । एते । यत् । आदित्यः । ऊर्कः । दधि । दुद्धा । मद्ध्यतः ।
 श्रीणाति । ऊर्जम् । एव । पशूनाम् । मद्ध्यतः । दुधाति । श्रुतातङ्क्येनेति श्रुत - आतङ्क्येन
 । मेद्ध्यत्वायेति मेद्ध्य - त्वाय । तस्मात् । आमा । पक्कम् । दुहे । पशवः । वै । एते ।
 यत् । आदित्यः । परिश्रित्येति परि - श्रित्यं । गृह्णाति । प्रतिरुद्ध्येति प्रति - रुद्ध्यं । एव ।
 अस्मै । पशून् । गृह्णाति । पशवः । वै । एते । यत् । आदित्यः । एषः । रुद्रः । यत् ।
 अग्निः । परिश्रित्येति परि - श्रित्यं । गृह्णाति । रुद्रात् । एव । पशून् । अन्तः । दुधाति । 21

TS 6.5.6.5

एषः । वै । विवस्वान् । आदित्यः । यत् । उपाशुसवनं इत्युपाशु - सवनः । सः ।
 एतम् । एव । सोमपीथमिति सोम - पीथम् । परीति । शये । एति । तृतीयसवनादिति
 तृतीय-सवनात् । विवस्वः । आदित्यः । एषः । ते । सोमपीथ इति सोम - पीथः । इति ।
 आह । विवस्वन्तम् । एव । आदित्यम् । सोमपीथेनेति सोम - पीथेन । समिति । अर्द्धयति
 । या । दिव्या । वृष्टिः । तया । त्वा । श्रीणामि । इति । वृष्टिकामस्येति वृष्टि - कामस्य ।
 श्रीणीयात् । वृष्टिम् । एव । अवेति । रुन्धे । यदि । ताजक् । प्रस्कन्देदिति प्र - स्कन्देत् ।
 वरषुकः । पर्जन्यः । स्यात् । यदि । चिरम् । अवरषुकः । न ( ) । सादयति । असन्नात्
 । हि । प्रजा इति प्र - जाः । प्रजायन्त इति प्र - जायन्ते । न । अन्विति । वषट् । करोति
 । यत् । अनुवषट्कुर्यादित्यनु - वषट्कुर्यात् । रुद्रम् । प्रजा इति प्र - जाः । अन्ववसृजेदित्यनु -
 अवसृजेत् । न । हुत्वा । अन्विति । ईक्षेत । यत् । अन्वीक्षेतेत्यनु - ईक्षेत । चक्षुः । अ-
 स्य । प्रमायुकमिति प्र - मायुकम् । स्यात् । तस्मात् । न । अन्वीक्ष्य इत्यनु - ईक्ष्यः ॥ 22

(एव - यज्ञा - ज्ञरायु तदेव तदु - न्तर्दधाति - न - सप्तविंशतिश्च) (A6)

TS 6.5.7.1

अ॒न्तर्या॒मपा॒त्रेणे॒त्यन्तर्या॒म - पा॒त्रेण॑ । सा॒वि॒त्रम् । आ॒ग्र॒य॒णात् । गृ॒ह्णा॒ति । प्र॒जाप॑तिरिति प्र॒जा-
प॒तिः । वै । ए॒षः । यत् । आ॒ग्र॒य॒णः । प्र॒जाना॑मिति प्र - जाना॑म् । प्र॒जन॑नायेति प्र - जन॑नाय
। न । सा॒द॒य॒ति । अ॒स॒न्नात् । हि । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । प्र॒जाय॑न्तु इति प्र - जाय॑न्ते । न
। अ॒न्वि॒ति । व॒षट् । क॒रो॒ति । यत् । अ॒नुव॑षट्कुर्यादित्यनु - व॒षट्क॑र्यात् । रु॒द्रम् । प्र॒जा इति॑ प्र
- जाः । अ॒न्वव॑सृजेदित्यनु - अव॑सृजेत् । ए॒षः । वै । गा॒य॒त्रः । दे॒वाना॑म् । यत् । स॒वि॒ता
। ए॒षः । गा॒य॒त्रि॒यै । लो॒के । गृ॒ह्णा॒ते । यत् । आ॒ग्र॒य॒णः । यत् । अ॒न्तर्या॒मपा॒त्रेणे॒त्यन्तर्या॒म
- पा॒त्रेण॑ । सा॒वि॒त्रम् । आ॒ग्र॒य॒णात् । गृ॒ह्णा॒ति । स्वात् । ए॒व । ए॒नम् । यो॒नेः । नि॒रि॒ति ।
गृ॒ह्णा॒ति । वि॒श्वे । 23

TS 6.5.7.2

दे॒वाः । तृ॒तीय॑म् । स॒र्व॒नम् । न । उ॒दि॒ति । अ॒य॒च्छन् । ते । स॒वि॒ता॒रम् । प्रा॒त॒स्स॒व॒नभा॑गमिति
प्रा॒त॒स्स॒व॒न - भा॑गम् । स॒न्तम् । तृ॒तीय॑स॒व॒नमि॒ति तृ॒तीय॑-स॒व॒नम् । अ॒भि । प॒री॒ति । अ॒न॒य॒न् ।
त॒तः । वै । ते । तृ॒तीय॑म् । स॒र्व॒नम् । उ॒दि॒ति । अ॒य॒च्छन् । यत् । तृ॒तीय॑स॒व॒न इति॑ तृ॒तीय
- स॒व॒ने । सा॒वि॒त्रः । गृ॒ह्णा॒ते । तृ॒तीय॑स्य । स॒र्व॒नस्य । उ॒द्य॑त्या इत्युत् - य॒त्यै । स॒वि॒तृपा॒त्रेणे॒ति
स॒वि॒तृ-पा॒त्रेण॑ । वै॒श्व॒दे॒वमि॒ति वै॒श्व - दे॒वम् । क॒ल॒शा॒त् । गृ॒ह्णा॒ति । वै॒श्व॒दे॒व्य इति॑ वै॒श्व - दे॒व्यः ।
वै । प्र॒जा इति॑ प्र॒जाः । वै॒श्व॒दे॒व इति॑ वै॒श्व-दे॒वः । क॒ल॒शः । स॒वि॒ता । प्र॒स॒वाना॑मिति प्र - स॒वा-
ना॑म् । ई॒शे । यत् । स॒वि॒तृपा॒त्रेणे॒ति स॒वि॒तृ - पा॒त्रेण॑ । वै॒श्व॒दे॒वमि॒ति वै॒श्व - दे॒वम् । क॒ल॒शा॒त् ।
गृ॒ह्णा॒ति । स॒वि॒तृप्र॑सूत इति स॒वि॒तृ - प्र॑सूतः । ए॒व । अ॒स्मै । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । प्रे॒ति । 24

TS 6.5.7.3

ज॒न॒य॒ति । सो॒मै । सो॒मम् । अ॒भी॒ति । गृ॒ह्णा॒ति । रे॒तः । ए॒व । तत् । दु॒धा॒ति । सु॒श॒र्मे॒ति
सु - श॒र्मा । अ॒सि । सु॒प्र॒ति॒ष्ठा॒न इति॑ सु - प्र॒ति॒ष्ठा॒नः । इति॑ । आ॒ह । सो॒मै । हि ।
सो॒मम् । अ॒भि॒गृ॒ह्णा॒तीत्य॑भि - गृ॒ह्णा॒ति । प्र॒ति॑ष्ठित्या इति प्र॒ति - स्थि॑त्यै । ए॒तस्मि॑न् । वै ।
अ॒पी॒ति । ग्र॒हे । म॒नु॒ष्ये॒भ्यः । दे॒वे॒भ्यः । पि॒तृ॒भ्य इति॑ पि॒तृ - भ्यः । क्रि॒य॒ते । सु॒श॒र्मे॒ति

सु - शर्मा॑ । असि॑ । सुप्रतिष्ठान॑ इति सु - प्रतिष्ठानः॑ । इति॑ । आह॑ । मनुष्यै॑भ्यः । ए॒व । ए॒तेन॑ । क॒रोति॑ । बृ॒हत् । इति॑ । आह॑ । दे॒वेभ्यः॑ । ए॒व । ए॒तेन॑ । क॒रोति॑ । नमः॑ । इति॑ । आह॑ । पि॒तृभ्य॑ इति॑ पि॒तृ - भ्यः॑ । ए॒व । ए॒तेन॑ । क॒रोति॑ ( ) । ए॒ताव॑तीः । वै । दे॒वताः॑ । ता॒भ्यः॑ । ए॒व । ए॒नम् । सर्वा॑भ्यः । गृ॒ह्णाति॑ । ए॒षः । ते॑ । योनिः॑ । वि॒श्वेभ्यः॑ । त्वा॑ । दे॒वेभ्यः॑ । इति॑ । आह॑ । वै॒श्वदे॒व इति॑ वै॒श्व - दे॒वः । हि॑ । ए॒षः ॥ 25

(विश्वे - प्र - पि॒तृभ्य॑ ए॒वैतेन॑ करोत्ये - का॒न्नवि॑श्शतिश्च) (A7)

TS 6.5.8.1

प्रा॒ण इति॑ प्र - अ॒नः । वै । ए॒षः । यत् । उ॒पा॒श्रु॒रित्यु॑प-अ॒श्रुः । यत् । उ॒पा॒श्रु॒पात्रे॑-
णे॒त्यु॑पा॒श्रु - पा॒त्रेण॑ । प्र॒थ॒मः । च॒ । उ॒त्त॒म इत्यु॑त् - त॒मः । च॒ । ग्र॒हौ । गृ॒ह्येते॑ इति॑ ।
प्रा॒णमि॑ति॒ प्र - अ॒नम् । ए॒व । अ॒न्वि॑ति । प्र॒यन्ती॑ति॒ प्र - य॒न्ति॑ । प्रा॒णमि॑ति॒ प्र - अ॒नम् । अ॒नु॑
। उ॒दि॑ति॒ । य॒न्ति॑ । प्र॒जाप॑ति॒रिति॑ प्र॒जा - प॒तिः । वै । ए॒षः । यत् । आ॒ग्र॒य॒णः । प्रा॒ण इति॑
प्र - अ॒नः । उ॒पा॒श्रु॒रित्यु॑प-अ॒श्रुः । प॒त्नीः॑ । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । प्रे॒ति॑ । ज॒न॒य॒न्ति॑ ।
यत् । उ॒पा॒श्रु॒पात्रे॑णे॒त्यु॑पा॒श्रु - पा॒त्रेण॑ । पा॒त्नीव॑तमि॒ति॑ पा॒त्नी - व॑तम् । आ॒ग्र॒य॒णात् । गृ॒ह्णाति॑
। प्र॒जाना॑मि॒ति॑ प्र - जा॒नाम् । प्र॒ज॒न॒नाये॑ति॒ प्र - ज॒न॒नाय॑ । तस्मा॑त् । प्रा॒णमि॑ति॒ प्र - अ॒नम् ।
प्र॒जा इति॑ प्र-जाः । अ॒नु॑ । प्रे॒ति॑ । जा॒य॒न्ते॑ । दे॒वाः । वै । इ॒त इ॒त इती॑तः - इ॒तः । प॒त्नीः॑
। सु॒व॒र्गमि॑ति॒ सुवः-ग॑म् । 26

TS 6.5.8.2

लो॒कम् । अ॒जि॒गा॒स॒न् । ते॑ । सु॒व॒र्गमि॑ति॒ सुवः - ग॑म् । लो॒कम् । न॑ । प्रे॒ति॑ । अ॒जा॒न॒न् ।
ते॑ । ए॒तम् । पा॒त्नीव॑तमि॒ति॑ पा॒त्नी - व॑तम् । अ॒प॒श्य॒न् । तम् । अ॒गृ॒ह्ण॒त । ततः॑ । वै । ते॑ ।
सु॒व॒र्गमि॑ति॒ सुवः - ग॑म् । लो॒कम् । प्रे॒ति॑ । अ॒जा॒न॒न् । यत् । पा॒त्नीव॑त इति॑ पा॒त्नी - व॑तः ।
गृ॒ह्येते॑ । सु॒व॒र्गसे॑ति॒ सुवः - ग॑स्य॑ । लो॒कस्य॑ । प्र॒ज्ञा॑त्या इति॑ प्र - ज्ञा॒त्यै । सः । सोमः॑ । न॑ ।

अ॒तिष्ठ॒त् । स्त्री॒भ्यः । गृ॒ह्यमा॑णः । तम् । घृ॒तम् । वज्र॑म् । कृ॒त्वा । अ॒घ्नन् । तम् । निरि॑न्द्रि॒-
य॒मिति॑ निः - इन्द्रि॒यम् । भू॒तम् । अ॒गृह्ण॑न् । तस्मा॑त् । स्त्रियः । निरि॑न्द्रिया इति॒ निः-इन्द्रि॒याः
। अदा॑यादीरित्यदा॑य-अ॒दीः । अपी॑ति । पा॒पात् । पु॒ंसः । उप॑स्ति॒तर॑मित्युप॑स्ति - त॒रम् । 27

TS 6.5.8.3

वृ॒द्धन्ति॑ । यत् । घृ॒तेन॑ । पा॒त्नीव॑तमिति॑ पा॒त्नी - व॒तम् । श्री॒णाति॑ । वज्रे॑ण । ए॒व । ए॒नम् ।
व॒शे । कृ॒त्वा । गृ॒ह्णाति॑ । उ॒प॒या॒मगृ॑हीत् इत्यु॑प॒या॒म - गृ॑ही॒तः । अ॒सि । इति॑ । आ॒ह । इ॒यम् ।
वै । उ॒प॒या॒म इत्यु॑प - या॒मः । तस्मा॑त् । इ॒माम् । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । अनु॑ । प्रेति॑ । जा॒यन्ते॑
। बृ॒हस्प॑ति॒सुत॑स्येति॒ बृ॒हस्प॑ति॒-सु॒तस्य॑ । ते । इति॑ । आ॒ह । ब्र॒ह्म । वै । दे॒वाना॑म् । बृ॒हस्प॑तिः
। ब्र॒ह्मणा॑ । ए॒व । अ॒स्मै । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । प्रेति॑ । ज॒नय॑ति । इ॒न्दो इति॑ । इति॑ । आ॒ह
। रे॒तः । वै । इ॒न्दुः । रे॒तः । ए॒व । तत् । दु॒धाति॑ । इन्द्रि॒याव॑ इतीन्द्रि॒य - वः । इति॑ । 28

TS 6.5.8.4

आ॒ह । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । वै । इन्द्रि॒यम् । प्र॒जा इति॑ प्र-जाः । ए॒व । अ॒स्मै । प्रेति॑ ।
ज॒नय॑ति । अ॒ग्ना(3) इ । इति॑ । आ॒ह । अ॒ग्निः । वै । रे॒तो॒धा इति॑ रे॒तः - धाः । प॒त्नीव॑ इति॒
प॒त्नी - वः । इति॑ । आ॒ह । मि॒थुन॑त्वायेति॑ मि॒थुन॑-त्वाय॑ । स॒जूरि॑ति॒ स - जूः । दे॒वेन॑ । त्वष्ट्रा॑
। सोम॑म् । पि॒ब । इति॑ । आ॒ह । त्वष्ट्रा॑ । वै । प॒शूना॑म् । मि॒थुना॑ना॒म् । रू॒पकृ॑दिति॑ रू॒प
- कृ॒त् । रू॒पम् । ए॒व । प॒शुषु॑ । दु॒धाति॑ । दे॒वाः । वै । त्वष्ट्रा॑रम् । अ॒जि॒घा॒सुन् । सः
। प॒त्नीः । प्रेति॑ । अ॒प॒द्य॒त् । तम् । न । प्र॒ति । प्रेति॑ । अ॒यच्छ॑न् । तस्मा॑त् । अपी॑ति । 29

TS 6.5.8.5

व॒द्ध्यम् । प्र॑प॒न्नमि॑ति॒ प्र - प॒न्नम् । न । प्र॒ति । प्रेति॑ । य॒च्छन्ति॑ । तस्मा॑त् । पा॒त्नीव॑त
इति॑ पा॒त्नी - व॒ते । त्वष्ट्रे॑ । अपी॑ति । गृ॒ह्यते॑ । न । सा॒दय॑ति । अ॒सन्ना॑त् । हि ।
प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । प्र॒जाय॑न्त॒ इति॑ प्र - जा॒यन्ते॑ । न । अ॒न्वि॒ति । वष॑ट् । क॒रोति॑ ।

यत् । अनुवषट्कुर्यादित्यनु - वषट्कुर्यात् । रुद्रम् । प्रजा इति प्र - जाः । अन्ववसृजेदित्यनु
- अवसृजेत् । यत् । न । अनुवषट्कुर्यादित्यनु-वषट्कुर्यात् । अशान्तम् । अग्नीदित्यग्नि-इत् ।
सोमम् । भक्षयेत् । उपाश्वित्युप - अशु । अन्विति । वषट् । करोति । न । रुद्रम्
। प्रजा इति प्र - जाः । अन्ववसृजतीत्यनु - अवसृजति । शान्तम् । अग्नीदित्यग्नि - इत् ।
सोमम् । भक्षयति । अग्नीदित्यग्नि - इत् । नेष्टुः । उपस्थमित्युप - स्थम् । एति । सीद । 30

TS 6.5.8.6

नेष्टुः । पत्नीम् । उदानयेत्युत् - आनय । इति । आह । अग्नीदित्यग्नि-इत् । एव । नेष्टरि ।
रेतः । दधाति । नेष्टा । पत्नियाम् । उद्गात्रेत्युत्-गात्रा । समिति । ख्यापयति । प्रजापतिरिति
प्रजा-पतिः । वै । एषः । यत् । उद्गात्रेत्युत् - गात्रा । प्रजानामिति प्र - जानाम् । प्रजननायेति
प्र - जननाय । अपः । उप । प्रेति । वर्तयति । रेतः । एव । तत् । सिञ्चति । ऊरुणा
। उप । प्रेति । वर्तयति । ऊरुणा । हि । रेतः । सिच्यते । नृगृह्यतेति नृगम् - कृत्यं ।
ऊरुम् । उप । प्रेति । वर्तयति । यदा । हि । नृगः । ऊरुः । भवति । अथ । मिथुनी
( ) । भवतुः । अथ । रेतः । सिच्यते । अथ । प्रजा इति प्र - जाः । प्रेति । जायन्ते ॥ 31

(पत्नीः सुवर्ग - मुपस्तितर - मिन्द्रियाव इत्य - पिं - सीद - मिथुन्यं - ष्ठौ च) (A8)

TS 6.5.9.1

इन्द्रः । वृत्रम् । अहन् । तस्यं । शीरुषकपालमिति शीरुष-कपालम् । उदिति । औब्जत् ।
सः । द्रोणकलश इति द्रोण-कलशः । अभवत् । तस्मात् । सोमः । समिति । असृवत् ।
सः । हारियोजन इति हारि - योजनः । अभवत् । तम् । वीति । अचिकिथ्सत् । जुहवानी(3)
। मा । हौषा(3)म् । इति । सः । अमन्यत् । यत् । होष्यामि । आमम् । होष्यामि ।
यत् । न । होष्यामि । यज्ञवेशसमिति यज्ञ - वेशसम् । करिष्यामि । इति । तम् । अद्वियत्
। होतुम् । सः । अग्निः । अब्रवीत् । न । मयि । आमम् । होष्यसि । इति । तम् ।
धानाभिः । अश्रीणात् । 32

TS 6.5.9.2

तम् । शृतम् । भूतम् । अजुहोत् । यत् । धानाभिः । हारियोज्जनमिति हारि - योज्जनम् । श्रीणाति । शृतत्वायेति शृत - त्वाय । शृतम् । एव । एनम् । भूतम् । जुहोति । ब्रह्मीभिः । श्रीणाति । एतावतीः । एव । अस्य । अमुष्मिन् । लोके । कामदुघा इति काम - दुघाः । भवन्ति । अथो इति । खलु । आहुः । एताः । वै । इन्द्रस्य । पृश्नयः । कामदुघा इति काम - दुघाः । यत् । हारियोज्जनीरिति हारि - योज्जनीः । इति । तस्मात् । ब्रह्मीभिः । श्रीणीयात् । ऋक्सामे इत्यृक् - सामे । वै । इन्द्रस्य । हरी इति । सोमपानाविति सोम - पानौ । तयोः । परिधय इति परि - धयः । आधानमित्या - धानम् । यत् । अप्रहृत्ये-त्यप्र - हृत्य । परिधीनिति परि - धीन् । जुहुयात् । अन्तराधानाभ्यामित्यन्तः-आधानाभ्याम् । 33

TS 6.5.9.3

घासम् । प्रेति । यच्छेत् । प्रहृत्येति प्र - हृत्य । परिधीनिति परि - धीन् । जुहोति । निराधानाभ्यामिति निः - आधानाभ्याम् । एव । घासम् । प्रेति । यच्छति । उन्नेतेत्युत् - नेता । जुहोति । यातयामेति यात - याम् । इव । हि । एतरहि । अद्भ्युः । स्वगाकृत इति स्वगा-कृतः । यत् । अद्भ्युः । जुहुयात् । यथा । विमुक्तमित् वि - मुक्तम् । पुनः । युनक्ति । तादृक् । एव । तत् । शीरुषन् । अधिनिधायेत्यधि - निधाय । जुहोति । शीरुषतः । हि । सः । समभंवदिति सं - अभवत् । विक्रम्येति वि-क्रम्य । जुहोति । विक्रम्येति वि - क्रम्य । हि । इन्द्रः । वृत्रम् । अहन् । समृद्ध्या इति सम्-ऋद्ध्यै । पशवः । वै । हारियोज्जनीरिति हारि-योज्जनीः । यत् । सभिन्ध्यादिति सं - भिन्ध्यात् । अल्पाः । 34

TS 6.5.9.4

एनम् । पशवः । भुञ्जन्तः । उपेति । तिष्ठेरन् । यत् । न । सभिन्ध्यादिति सं - भिन्ध्यात् । ब्रह्मवः । एनम् । पशवः । अभुञ्जन्तः । उपेति । तिष्ठेरन् । मनसा । समिति । बाधते । उभयम् । करोति । ब्रह्मवः । एव । एनम् । पशवः । भुञ्जन्तः । उपेति । तिष्ठन्ते ।

उ॒न्ने॒तरी॒त्यु॒त् - ने॒तरि॑ । उ॒प॒ह॒व॒मि॒त्यु॒प - ह॒वम् । इ॒च्छ॒न्ते । यः । ए॒व । त॒त्र । सो॒म॒पी॒थ
इति॑ सोम - पी॒थः । तम् । ए॒व । अ॒वेति॑ । रु॒न्ध॒ते । उ॒त्त॒र॒वे॒द्यामि॒त्यु॒त्तर - वे॒द्याम् । नी॒तिं ।
वृ॒प॒ति । प॒श॒वः । वै । उ॒त्त॒र॒वे॒दि॒रि॒त्यु॒त्तर - वे॒दिः । प॒श॒वः । हा॒रि॒यो॒ज॒नी॒रि॒तिं हा॒रि - यो॒ज॒नीः
। प॒शु॒षु । ए॒व । प॒शून् । प्र॒ती॒तिं । स्था॒प॒य॒न्ति ( ) ॥ 35

(अ॒श्री॒णा - दु॒न्त॒रा॒धा॒ना॒भ्या - म॒ल्पाः - स्था॒प॒य॒न्ति) (A9)

TS 6.5.10.1

ग्र॒हान् । वै । अ॒न्वि॒तिं । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । प॒श॒वः । प्रे॒तिं । जा॒य॒न्ते । उ॒पा॒श्च॒न्त॒र्या॒-
मा॒वि॒त्यु॒पा॒शु - अ॒न्त॒र्या॒मौ । अ॒जा॒व॒य॒ इत्य॑जा - अ॒व॒यः । शु॒क्राम॒न्थि॒ना॒वि॒तिं शु॒क्रा - म॒न्थि॒नौ
। पु॒रु॒षाः । ऋ॒तु॒ग्र॒हा॒नि॒त्यु॒त्तु - ग्र॒हान् । ए॒क॒श॒फा इत्ये॑क - श॒फाः । आ॒दि॒त्य॒ग्र॒ह॒मि॒त्या॒दि॒त्य
- ग्र॒हम् । गा॒वः । आ॒दि॒त्य॒ग्र॒ह इत्या॑दि॒त्य - ग्र॒हः । भू॒यि॒ष्ठा॒भिः । ऋ॒ग्मि॒रि॒त्यु॒क्-भिः ।
गृ॒ह्य॒ते । तस्मा॑त् । गा॒वः । प॒शूना॑म् । भू॒यि॒ष्ठाः । यत् । त्रिः । उ॒पा॒शु॒मि॒त्यु॒प - अ॒शुम्
। ह॒स्तेन॑ । वि॒गृ॒हा॒ती॒तिं वि - गृ॒हा॒तिं । तस्मा॑त् । द्वौ । त्रीन् । अ॒जा । ज॒न॒य॒ति ।
अथ॑ । अ॒व॒यः । भू॒य॒सीः । पि॒ता । वै । ए॒षः । यत् । आ॒ग्र॒य॒णः । पु॒त्रः । क॒ल॒शः
। यत् । आ॒ग्र॒य॒णः । उ॒प॒द॒स्ये॒दि॒त्यु॒प - द॒स्ये॒त् । क॒ल॒शा॑त् । गृ॒ही॒या॒त् । यथा॑ । पि॒ता । 36

TS 6.5.10.2

पु॒त्रम् । क्षि॒तः । उ॒प॒धा॒व॒ती॒त्यु॒प-धा॒व॒ति । ता॒दृक् । ए॒व । तत् । यत् । क॒ल॒शः ।
उ॒प॒द॒स्ये॒दि॒त्यु॒प-द॒स्ये॒त् । आ॒ग्र॒य॒णा॒त् । गृ॒ही॒या॒त् । यथा॑ । पु॒त्रः । पि॒तर॑म् । क्षि॒तः । उ॒प॒धा॒-
व॒ती॒त्यु॒प - धा॒व॒ति । ता॒दृक् । ए॒व । तत् । आ॒त्मा । वै । ए॒षः । य॒ज्ञ॒स्य॑ । यत् । आ॒ग्र॒य॒णः
। यत् । ग्र॒हः । वा । क॒ल॒शः । वा । उ॒प॒द॒स्ये॒दि॒त्यु॒प - द॒स्ये॒त् । आ॒ग्र॒य॒णा॒त् । गृ॒ही॒या॒त् ।
आ॒त्म॒नः । ए॒व । अधी॑ति । य॒ज्ञम् । नि॒रि॒तिं । क॒रो॒ति । अ॒वि॒ज्ञा॒त् इत्य॑वि - ज्ञा॒त् । वै ।
ए॒षः । गृ॒ह्य॒ते । यत् । आ॒ग्र॒य॒णः । स्था॒ल्या । गृ॒हा॒तिं । वा॒य॒व्ये॑न । जु॒हो॒ति । तस्मा॑त् । 37

TS 6.5.10.3

ग॒भेर्ण॑ । अ॒वि॒ज्ञा॒ते॒ने॒त्य॒वि॑ - ज्ञा॒ते॒न॒ । ब्र॒ह्म॒हे॒ति॑ ब्र॒ह्म - हा । अ॒व॒भृ॒थ॒मि॒त्य॒व॑ - भृ॒थ॒म् । अ॒वे॒ति॑ ।
य॒न्ति॑ । प॒रे॒ति॑ । स्था॒लीः । अ॒स्य॑न्ति । उ॒दि॒ति॑ । वा॒य॒व्या॑नि । ह॒र॒न्ति॑ । त॒स्मा॑त् । स्त्रि॒यम्
। जा॒ता॒म् । प॒रे॒ति॑ । अ॒स्य॑न्ति । उ॒दि॒ति॑ । पु॒मा॑ऽस॒म् । ह॒र॒न्ति॑ । यत् । पु॒रो॒रु॒च॒मि॒ति॑ पु॒रः
- रु॒च॑म् । आ॒ह॑ । य॒था॑ । व॒स्य॑से । आ॒ह॒र॒ती॒त्या॑-ह॒र॑ति । ता॒दृक् । ए॒व । तत् । यत् ।
ग्र॒ह॑म् । गृ॒ह्णा॑ति । य॒था॑ । व॒स्य॑से । आ॒ह॒त्ये॒त्या॑ - ह॒त्य॑ । प्रे॒ति॑ । आ॒ह॑ । ता॒दृक् । ए॒व
। तत् । यत् । सा॒द॒य॑ति । य॒था॑ । व॒स्य॑से । उ॒प॒नि॒धा॒ये॒त्यु॒प॒ - नि॒धा॒य॑ । अ॒प॒क्रा॒म॒ती॒त्यु॒प॒ -
क्रा॒म॑ति । ता॒दृक् । ए॒व । तत् । यत् ( ) । वै । य॒ज्ञ॒स्य॑ । सा॒म॒ना॑ । य॒जु॑षा । क्रि॒य॒ते॑ ।
शि॒थि॒ल॒म् । तत् । यत् । ऋ॒चा । तत् । दृ॒ढ॒म् । पु॒र॒स्ता॑दु॒प॒या॒मा॒ इति॑ पु॒र॒स्ता॑त् - उ॒प॒या॒माः ।
य॒जु॑षा । गृ॒ह्ण॑न्ते । उ॒प॒रि॑ष्टादु॒प॒या॒मा॒ इत्यु॒प॒रि॑ष्टात् - उ॒प॒या॒माः । ऋ॒चा । य॒ज्ञ॒स्य॑ । धृ॒त्यै ॥ 38

(यथा॑ पि॒ता-त॒स्मा॑-द॒प॒क्रा॒म॑ति ता॒दृगे॒व तद् य-दृ॒ष्टा द॑श च) (A10)

TS 6.5.11.1

प्रे॒ति॑ । अ॒न्या॒नि॑ । पा॒त्रा॑णि । यु॒ज्य॒न्ते॑ । न । अ॒न्या॒नि॑ । या॒नि॑ । प॒रा॒ची॒ना॑नि । प्र॒यु॒ज्य॒न्त॑
इति॑ प्र - यु॒ज्य॒न्ते॑ । अ॒मु॒म् । ए॒व । तैः । लो॒क॒म् । अ॒भी॒ति॑ । ज॒य॒ति॑ । प॒रा॒ङ् । इ॒व ।
हि । अ॒सौ । लो॒कः । या॒नि॑ । पु॒नः॑ । प्र॒यु॒ज्य॒न्त॑ इति॑ प्र - यु॒ज्य॒न्ते॑ । इ॒म॒म् । ए॒व । तैः
। लो॒क॒म् । अ॒भी॒ति॑ । ज॒य॒ति॑ । पु॒नः॑ पु॒न॒रि॒ति॑ पु॒नः॑ - पु॒नः॑ । इ॒व । हि । अ॒य॒म् । लो॒कः
। प्रे॒ति॑ । अ॒न्या॒नि॑ । पा॒त्रा॑णि । यु॒ज्य॒न्ते॑ । न । अ॒न्या॒नि॑ । या॒नि॑ । प॒रा॒ची॒ना॑नि । प्र॒यु॒ज्य॒-
न्त॑ इति॑ प्र - यु॒ज्य॒न्ते॑ । ता॒नि॑ । अ॒न्वि॒ति॑ । ओष॑धयः । प॒रे॒ति॑ । भ॒व॒न्ति॑ । या॒नि॑ । पु॒नः॑ । 39

TS 6.5.11.2

प्र॒यु॒ज्य॒न्त॑ इति॑ प्र - यु॒ज्य॒न्ते॑ । ता॒नि॑ । अ॒न्वि॒ति॑ । ओष॑धयः । पु॒नः॑ । ए॒ति॑ । भ॒व॒न्ति॑ ।

प्रेतिं । अन्यानि । पात्राणि । युज्यन्ते । न । अन्यानि । यानि । पुराचीनानि । प्रयुज्यन्त
इति प्र-युज्यन्ते । तानि । अन्विति । आरण्याः । पशवः । अरण्यम् । अपेति । यन्ति
। यानि । पुनः । प्रयुज्यन्त इति प्र - युज्यन्ते । तानि । अन्विति । ग्राम्याः । पशवः
। ग्रामम् । उपावयन्तीत्युप-अवयन्ति । यः । वै । ग्रहाणाम् । निदानमिति नि - दानम्
। वेद । निदानवानिति निदान - वान् । भवति । आज्यम् । इति । उक्थम् । तत् । वै
। ग्रहाणाम् । निदानमिति नि - दानम् । यत् । उपाश्चित्युप - अश्नु । शंसति । तत् । 40

TS 6.5.11.3

उपाश्चिन्तर्यामयोरित्युपाश्नु - अन्तर्यामयोः । यत् । उच्चैः । तत् । इतरेषाम् । ग्रहाणाम् ।
एतत् । वै । ग्रहाणाम् । निदानमिति नि - दानम् । यः । एवम् । वेद । निदानवानिति
निदान - वान् । भवति । यः । वै । ग्रहाणाम् । मिथुनम् । वेद । प्रेति । प्रजयेति प्र -
जया । पशुभिरिति पशु - भिः । मिथुनैः । जायते । स्थालीभिः । अन्ये । ग्रहाः । गृह्यन्ते
। वायव्यैः । अन्ये । एतत् । वै । ग्रहाणाम् । मिथुनम् । यः । एवम् । वेद । प्रेति ।
प्रजयेति प्र - जया । पशुभिरिति पशु - भिः । मिथुनैः । जायते । इन्द्रः । त्वष्टुः । सोमम्
। अभीषहेत्यभि - सहा । अपिबत् । सः । विष्वङ् । 41

TS 6.5.11.4

वीति । आर्च्छत् । सः । आत्मन् । आरमणमित्या - रमणम् । न । अविन्दत् । सः
। एतान् । अनुसवनमित्यनु-सवनम् । पुरोडाशान् । अपश्यत् । तान् । निरिति । अवपत्
। तैः । वै । सः । आत्मन् । आरमणमित्या - रमणम् । अकुरुत् । तस्मात् । अनु-
सवनमित्यनु - सवनम् । पुरोडाशाः । निरिति । उप्यन्ते । तस्मात् । अनुसवनमित्यनु -
सवनम् । पुरोडाशानाम् । प्रेति । अश्नीयात् । आत्मन् । एव । आरमणमित्या - रमणम्
। कुरुते । न । एनम् । सोमः । अतीति । पवते । ब्रह्मवादिन इति ब्रह्म - वादिनः ।
वदन्ति । न । ऋचा । न । यजुषा । पङ्क्तिः । आप्यते । अथ । किम् ( ) । यज्ञस्य ।

पाङ्कत्वमिति पाङ्क - त्वम् । इति । धानाः । कृम्भः । परिवाप इति परि - वापः । पुरो-
डाशः । पयस्यौ । तेन । पङ्क्तिः । आप्यते । तत् । यस्स्य । पाङ्कत्वमिति पाङ्क - त्वम् ॥ 42

(भवन्ति यानि पुनः - शस्सन्ति त - द्विष्वङ् - किं - चतुर्दश च) (A11)

praSna korvai with starting padams of 1 to 11 anuvAkams :-

(इन्द्रो वृत्राय- ऽऽयुर्वे - यज्ञेन - सुवर्गा - येन्द्रो मरुद्भि - रदिति - रन्तर्यामपात्रेण - प्राण उपाशु
पात्रे - णेन्द्रो वृत्रमहन् तस्य - ग्रहान् - प्रान्या - न्येकादश)

korvai with starting padams of 1, 11, 21 series of pa jCAtis :-

(इन्द्रो वृत्राय - पुनर्र ऋतुनाऽऽह - मिथुनं पशवो - नेष्टः पत्नी - मुपाश्वन्तर्यामयो - द्विचत्वा-
रिंशत्)

first and last padam of fifth praSnam of 6th KANDam

(इन्द्रो वृत्राय - पाङ्कत्वं)

॥ हरिः ॐ ॥ ॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां षष्ठकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः समाप्तः ॥